

Pohjoismaiden lapsi- ja nuorisoyhteistyön strategia

Pohjoismaiden lapsi- ja nuorisoyhteistyön strategia

ANP 2010:711

© Pohjoismaiden ministerineuvosto, Kööpenhamina 2010

ISBN 978-92-893-2013-9

Layout: Jette Koefoed

Kansi: ImageSelect

Painos: 600

Paino: Scanprint A/S, Danmark

Painettu ympäristöä säästävälle paperille, joka täyttää pohjoismaisen Joutsenmerkin kriteerit.

Julkaisua voi tilata osoitteesta www.norden.org/order.

Muita julkaisuja on osoitteessa

www.norden.org/publikationer.

Printed in Denmark

Pohjoismainen yhteistyö

Pohjoismainen yhteistyö on yksi maailman laajimpia alueellisia yhteistyömuotoja. Yhteistyön perustana on maantieteellinen, historiallinen ja kulttuurinen yhteenkuuluvuus, ja sen piiriin kuuluvat Islanti, Norja, Ruotsi, Suomi ja Tanska sekä itsehallintoalueet Ahvenanmaa, Färsaaret ja Grönlandi.

Pohjoismaista yhteistyötä tehdään politiikan, talouden ja kulttuurin aloilla tärkeänä osana eurooppalaista ja kansainvälistä yhteistyötä. Pohjoismaisen yhteisön tavoitteena on vahva Pohjola vahvassa Euroopassa.

Pohjoismainen yhteistyö pyrkii vahvistamaan pohjoismaisia ja alueellisia etuja ja arvoja globaalissa maailmassa. Maiden yhteiset arvot lujittavat osaltaan Pohjolan asemaa yhtenä maailman innovatiivisimmista ja kilpailukykyisimmistä alueista.

Nordisk Ministerråd

Store Strandstræde 18

DK-1255 København K

Puh. +45 3396 0200

Faksi +45 3396 0202

Nordisk Råd

Store Strandstræde 18

DK-1255 København K

Puh. +45 3396 0400

Faksi +45 3311 1870

www.norden.org

Pohjoismaiden lapsi- ja nuorisoyhteistyön strategia

Visio

Painopistealueet

Vastuunjako ja seuranta

Visio

**Pohjolan tulee
olla maailman
paras paikka
lapsille ja nuorille**

Lapset ja nuoret ovat Pohjoismaiden ministerineuvoston tärkeä kohderyhmä. Lapsi- ja nuorisoyhteistyön strategia toimii ministerineuvoston yhteistyöalueiden välisen panostusten pohjana.

Lapset ja nuoret ovat maailmanlaajuisen kehityksen perusta ja siksi heidät on mahdollisimman laajalti sisällytettävä ministerineuvoston globalisaatiostrategian kaikkiin yhteistyöalueisiin.

Lapset ja nuoret ovat jo pitkään olleet tärkeä politiikan alue Pohjoismaissa ja itsehallintoalueilla. Aiheeseen liittyvä työ perustuu yhteisiin perusarvoihin, kuten oikeudenmukaisuuteen, tasa-arvoon, demokratiaan, avoimuuteen ja osallisuuteen. Jatkamalla tiivistä

lapsi- ja nuorisoyhteistyötään Pohjoismaat voivat saavuttaa enemmän kuin mihin maat yksinään pystyisivät. Lapsilla ja nuorilla tarkoitetaan kaikkia 0–25-vuotiaita, mutta ikäjakama voi vaihdella eri yhteyksissä

Pohjoismaisen lapsi- ja nuorisopoliittisen yhteistyön yleistavoite

Pohjoismaiden ministerineuvoston lapsi- ja nuorisoyhteistyön tavoitteena on edistää lasten ja nuorten mahdollisuuksia hyvin elinoloihin sekä heidän vaikutusmahdollisuuksiinsa. Lasten ja nuorten oikeutta hyvin elinoloihin ja vaikutusmahdollisuuksiin on edistettävä tasapuolisesti riippumatta sukupuolesta, etnisestä, kulttuurisesta tai sosiaalis-taloudellisesta taustasta, iästä, asuinpaikasta, seksuaalisesta suuntautumisesta tai toimintarajoitteista.

Työn lähtökohtana tulee olla oikeusnäkökulma, jonka mukaan

- lasten ja nuorten ihmisoikeuksia on suojeltava ja edistettävä – alle 18-vuotiaisiin lapsiin ja nuoriin kohdistuvan työn tulee perustua YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen
- lapsilla ja nuorilla on oikeus koulutukseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen turvallisuuteen sekä hyvään terveyteen ja kehittymiseen
- lasten ja nuorten on voitava vaikuttaa omaan elämäänsä, lähiympäristöönsä ja yhteiskuntakehitykseen yleensä.
- lasten ja nuorten hyvinvointi on Pohjoismaiden kestävä kehityksen edellytys.

Painopistealueet

Suurin osa Pohjoismaiden ministerineuvoston yhteistyöalueista liittyy jollakin tavalla lasten ja nuorten tilanteeseen, ja kaikilla ministerineuvoston yhteistyöalueilla on otettava huomioon lapsi- ja nuorisonäkökulma. Tulevina vuosina pohjoismaisessa yhteistyössä on kuitenkin painotettava erityisesti seuraavia asioita:

Elintarvikeala: Edistetään lasten ja nuorten parempia ruokailutottumuksia ja elämänlaatua keskittymällä enemmän terveeseen ruokakulttuuriin sekä lasten ja nuorten mahdollisuuksiin harrastaa liikuntaa maaseudulla, metsässä ja kaupungissa.

Ympäristöala: Kehitetään lisäarvoa luovaa yhteistyötä Pohjoismaiden lasten ja nuorten välisellä kokemusten vaihdolla sekä edistämällä näiden tietoisuutta Pohjolan luonnon ja luonnonvarojen arvosta. Ympäristöalaan tulee sisältyä maailmanlaajuiset haasteet ja erityisesti se, kuinka ilmastonmuutoksen torjunta leimaa tulevaisuuden yhteiskuntaa ja kuinka kulutuksella ja elintavoillamme on ratkaiseva vaikutus ympäristön tilaan.

Alkutuotanto: Nuoria pyritään erityisesti houkuttelemaan alkutuotannon aloille Pohjoismaiden maaseudun ja rannikkoalueiden kehittämiseksi.

Kulttuuriala: Edistetään lasten ja nuorten mahdollisuuksia aktiiviseen osallistumiseen ja oman kulttuuri-ilmaisun luomiseen. Huolehditaan siitä, että lapsille ja nuorille tarjotaan nykyistä enemmän laadukasta pohjoismaista sisältöä tietokonepelien kaltaisissa sähköisissä medioissa, ja varmistetaan, että lasten ja nuorten mediaosaaminen vastaa medioiden käyttömahdollisuuksia. Vahvistetaan Pohjolan talojen ja

instituuttien työtä, joka liittyy lapsi- ja nuorisokulttuurin välittämiseen ja edistämiseen.

Globalisaatiostrategiassa painotetaan myös kasvavaa panostusta kulttuurialan ja koulujen kansainvälisyysyhteistyöhön.

Sosiaali- ja terveydenhuoltoala: Edistetään lasten ja nuorten terveyttä ja viihtymistä Pohjolassa ja sen lähialueilla. Painotetaan terveyttä edistävää työtä ja yhtenäistä lähestymistapaa panostamalla muun muassa terveellisen ravinnon, liikunnan, mielenterveyden ja elämänlaadun edistämiseen. Erityisesti panostetaan haavoittuvassa

asemassa olevien lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseen ja mahdollisimman hyvien olosuhteiden luomiseen, jotta nämä saavat samat mahdollisuudet kehittymiseen, terveyteen ja elämänlaatuun kuin muut samanikäiset.

Tasa-arvoala: Pohjoismainen tasa-arvoyhteistyö kattaa kunnioituksen, tasavertaisuuden, ymmärtämyksen, elämänlaadun, identiteetin ja esteettömyyden kaltaisia perusarvoja.

Koulutusala: Keskitytään nuorten hyviin koulutusmahdollisuuksiin. Edistetään koulutuksen laadun tutkimusta ja kehittämistä sekä perusopetustasolla että korkeasteen koulutuksessa ja vahvistetaan siten Pohjolan asemaa inhimillisten voimavarojen kehittämisen edelläkävijäalueena. Laadun kehittäminen ja arviointi ovat perustana useille toiminnoille ja hankkeille. Yksi näistä hankkeista on globalisaatiohanke ”Nuorten ja aikuisten hyvä oppiminen”, jonka yleistavoitteena on saada nykyistä useammat nuoret suorittamaan peruskoulun jälkeinen koulutus.

Yhteistyö lähialueiden kanssa: Pohjoismaiden ministerineuvoston tulee edistää lasten ja nuorten

asemaa lähialueilla ennen kaikkea käynnistämällä tasavertaiselta pohjalta tehtävää yhteistyötä Luoteis-Venäjän ja Baltian maiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Mahdollisuus saada demokraattisiin arvoihin perustuvaa avarakatseista opetusta on olennainen osa tätä tavoitetta.

Pohjoismainen lapsi- ja nuorisoyhteistyön komitea (NORDBUK): Edistetään nuorten omaa järjestäytymistä ja pohjoismaista yhteistyötä. Edistetään nuorten osallistumista demokraattisiin prosesseihin uusien menetelmien avulla. Tuetaan moninaisuutta, ihmisoikeuksia, kansainvälistä lapsi- ja nuorisoliittista yhteistyötä sekä lapsi- ja nuorisotutkimuksen koordinointia.

Vastuunjako ja seuranta

Yhteinen vastuu

Lapsia ja nuoria koskeva yleinen poliittinen strategia edellyttää lapsi- ja nuorisonäkökulman sisällyttämistä Pohjoismaiden ministerineuvoston kaikkien painopistealueiden toimintaan. Eri ministerineuvostolla on vastuu siitä, että alalla saavutetaan näkyviä tuloksia.

MR-SAM

Yhteistyöministeriellä (MR-SAM) ja heidän alaisuudessaan toimivalla Pohjoismaisella yhteistyökomitealla on yleinen koordinoituvastuu pohjoismaisesta lapsi- ja nuori-

soyhteistyöstä. Konkreettisesta sisällöstä vastaavat asianosaiset ministerineuvostot.

Painopistealueiden ministerineuvostot

Pohjoismaiden ministerineuvostolla on päävastuu strategian yleistavoitteen toteuttamisesta ja lapsi- ja nuorisonäkökulman sisällyttämisestä olennaisiin toimintasuunnitelmiinsa. Pohjoismaiden ministerineuvoston on analysoitava eri päätösten ja panostusten vaikutusta lasten ja nuorten tilanteeseen ja määriteltävä mittavissa olevia tavoitteita, jotka liittyvät strategian tavoitteisiin ja lähtökohtiin.

Pohjoismainen lapsi- ja nuorisoyhteistyön komitea (NORDBUK)

NORDBUK on Pohjoismaiden ministerineuvoston neuvoa-antava ja koordinoiva elin, joka vastaa pohjoismaisista ja kansainvälisistä lapsi- ja nuorisopoliittisista asioista. NORDBUKin toimintaa ohjaavat strategia-asiakirja, NORDBUKin toimintasuunnitelma sekä puheenjohtajamaan painotukset. NORDBUKin vastuulla on strategia-asiakirjan koordinointi ja seuranta, kuten NORDBUKin toimintasuunnitelmassakin todetaan.

Yhteistyöministeriille (MR-SAM) luovutetaan vuosittain lapsi- ja nuorisoyhteistyötä käsittelevä yhtenäinen raportti. Raportin käsittelee ensin NORDBUK, joka arvioi aikaansaannokset ja ehdottaa muutoksia yhteistyöministeriille.

Pohjoismaiden yhteistyöministerit hyväksyivät strategian kokouksessaan Kööpenhaminassa 3. joulukuuta 2009.

norden

Pohjoismaiden ministerineuvosto

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
www.norden.org

ANP 2010:711
ISBN 978-92-893-2013-9

